

Wielki odwrót Niemców.

Na zachodzie kontrofenzywa koalicji zaczyna coraz bardziej naciskać na front niemiecki, zmuszając Niemców do zwiwania frontu i odwrotu na wschód. Wedle ostatnich wiadomości linia Zygryda i Hindenburga została przełamana, a wojska niemieckie cofają się na dalsze pozycje, leżące już poza sferą obronną przeszłego roku. Pokazało się, iż walka łodziami podwodnymi nie była na tyle skuteczna, aby uniemożliwić koalicji dowieszenie zarówno z Ameryki, jak i z Anglii i kolonii angielskich wielkich posiłków, dzięki czemu uzyskali oni znaczną liczebną przewagę. Niemcy sami przyznają, że tego ostatniego nie spodziewali się i po części tym nadmiarem sił koalicji zostali zaskoczeni. Linie ich, po ostatnich wiosennych zwycięskich ofensywach, były tak po wyginane, iż dopuszczały silne flankowe uderzenia. General Foch wykorzystał tę właśnie słabą stronę pozycji niemieckich i zmieniając zręcznie pole operacyjne, zaczął szybkimi uderzeniami we flanki pozycji niemieckich, wypierać Niemców z zajmowanych stanowisk i odrzucać ich ku wschodowi. Trzymał on się tej taktyki, że spróbowaawszy uderzenia w jednym miejscu, skoro widział, że ono zostało przez odpór niemiecki już pochwycone, nie upierał się przy przełamaniu frontu na tem właśnie miejscu, ale natychmiast zmieniał teren operacji, wyszukując nowe miejsce ataku, nieraz dosyć odległe od pierwotnie wybranego i tu znowu próbował szczęścia. W ten sposób zmuszał on Niemców do ustawicznego przesuwania rezerw, nużył żoł-



Wielki odwrót Niemców: Rozbite stanowisko obserwatora artyleryjskiego

(Fot. Bufo).

nierzy niemieckich, sam nie potrzebując się liczyć z odległościami, gdyż nowe uderzenia wykonywał zawsze nowymi siłami. W takiej walce Niemcy

utracili cały dorobek ostatnich zwycięskich ofensyw we Francji. Obecnie zaś została poważnie zagrożona linia Zygryda. Została ona przełamana od północy w kierunku na Cambrai na znacznej przestrzeni, a w ten sposób został zagrożony cały front flandryjski.

Zdobycie bowiem Cambrai stanowi zniszczenie ważnej linii kolejowej, łączącej front flandryjski z linią Zygryda, a zarazem jest obejściem pozycji fortecy Lille. Postępy angielskie w kierunku na Cambrai oddziaływały już po części na front flandryjski, gdyż Niemcy cofnęli się tutaj na znacznej przestrzeni, porzucając nawet wzgórza Kemmel, o których posiadanie takie krwawe walki toczyli.

Gdzie ustali się obecnie front niemiecki, przewidzieć trudno. Zależać to będzie od dalszych rezerw koalicji, jakie zostaną jeszcze w walkę wprowadzone. W każdym razie pomoc Ameryki dała się odczuć istotnie bardzo poważnie, przede wszystkim



Wielki odwrót Niemców: Opuszczone przez Niemców pozycje pod Soissons

(Fot. Bufo).



Wielki odwrót Niemców: Rozbity bombami lotników dworzec kolejowy

(Fot. Bufo)



Wielki odwrót Niemców: Zniszczony skład amunicji

(Fot. Bufo)

w ogromnej przewadze materiału wojennego, jaki dzięki Ameryce po stronie koalicji się znalazł.

Kraj, jaki poza sobą Niemcy zostawiają jest, jak sami stwierdzają, jedną wielką pustynią. Liczą oni jeszcze na to, iż przeciągnięcie się walk do zimy osłabi nacisk nieprzyjaciela, którego kolorowe wojska będą musiały ze względu na mrozy być wycofane z frontu i odesłane na południe Francji.

Podajemy ilustracje opuszczonych pozycji niemieckich.

